

V roce 2009 vyšly tři české překlady bible

TŘI ČESKÉ JUBILEJNÍ BIBLE

Josef Bartoň

V roce 2009 uplynulo třicet let od prvního vydání celku dnes nejznámější a nejrozšířenější moderní české bible, Českého ekumenického překladu (1979). Není tedy asi náhoda, že to bylo právě loni, kdy se objevily tři nové jednosvazkové edice čerstvých překladů celé bible.

Jejich autoři a vydavatelé si ovšem zároveň sotva uvědomili, že v loňském roce proběhlo ještě dalších několik českých biblických jubileí: dvacet let „parafrázovaného“ novozákonního překladu Slovo na cestu (1989), čtyřicet let oblíbeného (a svého času z Říma a Vídně do vlasti hojně pašovaného) Nového zákona Ondřeje M. Petrů (1969) a dokonce jedno výročí zcela nenápadné, ale o to kulatější – uplynulo totiž rovných sto let od edice prvního výrazného počínu českého moderního biblického překládání,¹ evangeliáře přeloženého katolickým biblistou Janem L. Sýkorou (1909).² Minulý rok byl tedy rokem jubilejním mnohonásobně a je dobře podtrhnout, že tři nové bible nebyly něčím, co by zázračně a bez širších souvislostí „spadlo s nebe“. Naopak – zcela logicky se zařadily do silného a pestrého proudu bohaté české biblické překladové tradice.³ Připomínám to mimo jiné proto, že chci na tomto místě, ač se v následujících odstavcích objeví na adresu každého z těchto nových počínů i několik řádků kritických, vyslovit vřelý obdiv mravenčí práci, díky níž se jejich tvůrcům podařilo obohatit knihovnu českých biblí o tři další kvalitní svazky.

Bible 21

O velikonocích 2009 se kromě jiného díky několika vcelku drobným, ale překvapivě účinným osvětovým tahům vydavatelů (několik veřejných čtení a rozhovorů ve sdělovacích prostředcích) česká veřejnost dozvěděla, že je tu první z počínů, *Bible: překlad 21. století*, pro kterou se brzy ujalo zkrácené označení *Bible 21*.⁴ Spustila se vlna spontánního zájmu o nový překlad (včetně

některých otevřených projevů „rezervovanosti“, ba nevole⁵), která se navzdory všemu očekávání udržela v hlavních rubrikách českých médií po několik týdnů. Tato bible vzešla z evangelikálního prostředí a jejími hlavními tvůrci jsou někdejší charismatický kazatel⁶ *Alexandr Flek* a lingvista *Jiří Hedánek*, s nimiž spolupracovalo několik dalších osob (včetně graduovaných bohemistů).

Bible 21 přímo vyplynula ze staršího překladatelského projektu, tzv. *Nové Bible kralické* (NBK). První verze Nového zákona

NBK, ač původně chtěla být jen jakýmsi (byť radikálním) „pokusem o revizi“⁸ kralického textu, je ovšem fakticky novým překladem, který na dávnou Kralickou bibli ve výsledku navazuje jen velmi náznakově⁹ (nejspíš se dají vysledovat občasné shodné lexikální a frazeologické volby, ovšem nikoli ve smyslu nějakého tlínutí k archaizaci). *Bible 21*, která vyšla v r. 2009 jako jednosvazková, obsahuje mírně revidovaný text zmíněných pěti dílů NBK. Textovou předlohou byly standardní edice (*Biblia Hebraica Stuttgartensia*, 5. rev. vyd. 1997 a *Novum Testamentum Graece*, Nestle–Aland, 27. vyd. 1998).¹⁰

Výsledný text je už na první pohled nezvykle svěží a čtivý, jeho autoři při stálé snaze o „věrnost“ předloze usilovali o to, aby byl komunikativní i vůči čtenářům nemajícím žádnou vazbu na tradici českého písmáctví, tj. vůči lidem nepřivklým žádnému z dosavadních biblických překladů. Jako zřetelný příklad výrazného novátorství lze zmínit osvěžující a většinou velmi přiměřeně citlivou rytmizaci v poetických textech,¹¹ zpra-

vidla s využitím češtině nejvlastnějšího daktylo-trochejského (méně často jambického) spádu:

„Sionské dcery jsou namyšlené, / procházejí se s bradou nahoře.“ (Iz 3,16)
 „Vody tě, Bože, viděly, / vody tě viděly a hned se zachvěly, / otráslý se i mořské hlubiny.“ (Ž 77,17)
 „To proto, že chudákům bořil chýše / a zabíral domy, které nestavěl.“ (Job 20,19)

Překladatelé také místy sáhli k prostředkům v rámci dosavadní české biblické

Biblia Germanica (1483). Převzato z: Pentateuch. Český katolický překlad, 2006.

NBK se objevila už v r. 1998. Překlad NBK knih starozákonních (v protestantském, tj. „palestinském“ kánonu) byl pak realizován ve čtyřech svazcích během první dekády nového tisíciletí (2002/2005/2006/2008) a spolu s výrazně revidovaným Novým zákonem (2004) tvoří celek NBK – s vyhlídkou, že v dohledné době budou přeloženy a publikovány ještě „apokryfy“ (ve smyslu starozákonních knih deuterokanonických a několika spisů pseudepigraphních), aby tak byla k dispozici šestisvazková bible o rozsahu někdejší kralické Šestidítky.⁷

Biblia Germanica (1483). Převzato z: Pentateuch. Český katolický překlad, 2006.

tradice raritním – k asonanci a někdy dokonce i k rýmu. V případech, kdy jsou tyto prvky (zvláště užití rýmu je u biblického překladu pro svou neobvyklost mimořádně riskantní!) použity libozvučně, citlivě a především nenápadně, se proti nim dá stěží něco namítnout:

„Chudák a vyděrač mají jedno společné: / oběma dal Hospodin vidět světlo dne.“ (Př 29,13)

„Nauč nás počítat naše dny, / abychom v srdci zmoudřeli!“ (Ž 90,12)

Jiná místa ovšem právě kvůli experimentům s rýmem vyvolávají ve čtenáři dojem nepříjemné šroubovanosti či naopak nepatřičné banality:

„Ve vlastním domě chci žít tak, / jak srdci velí poctivost. / Nikdy nepřijde před můj zrak / žádná hanebnost!“ (Ž 101,2-3)

„Pomluvy se pamlsky být zdají, / hluboko do nitra ale padají.“ (Př 26, 22)

„Jako trn v ruce opilce / je přísloví v ústech pitomce.“ (Př 26,9)

Český studijní překlad

Na rozdíl od *Bible 21* vyšla *Bible – Český studijní překlad* na začátku léta 2009 takřka v tichosti, v podstatě bez povšimnutí širší české kulturní veřejnosti. Edici obstarala evangelikální Křesťanská misijní společnost ve spolupráci s (ekumenickým) vydavatelstvím Česká biblická společnost, které také zajišťuje distribuci. Dávným východiskem *Českého studijního překladu* byl novozákonní překlad *Nová smlouva* (1994) evangelikálních křesťanů Pavla Jartyma¹² a Antonína Zeliny (kteří si originální jazyky osvojili jako samouci a jimž hlavně v závěrečné fázi pomáhalo několik

„korektorů“ pro řečtinu a češtinu). Výrazněji přepracované (čtvrté) vydání *Nové smlouvy* vyšlo v r. 2007 již s podtitulem *Český studijní překlad*. V mezidobí už skupina překladatelů (vedle Antonína Zeliny to byli ještě především teologové Michal Krchňák,

Karel Dřísal a Dan Drápal a lingvista Jiří Hedánek) pracovala na české *Staré smlouvě*.¹³ Ta se jako celek ve spojení s opětně revidovanou *Novou smlouvou* objevila právě v jednosvazkové edici kompletní *Bible – Českého studijního překladu* v r. 2009. Za předlohu si překladatelé zvolili standardní edice (*Biblia Hebraica Stuttgartensia*, 4. rev. vyd. 1990 a *Greek New Testament*, United Bible Societies, 4. rev. vyd. 1994). Starozákonní kánon je stejně jako u *Bible 21* kratší (protestantský, „palestinský“).

Výsledkem letitého pracovního úsilí je biblický překlad „studijního“ typu, tj. český překladový text výrazně tíhnoucí k doslovnosti a konkordantnosti (tj. překládání jednoho slova či spojení v obdobném kontextu vždy stejným českým protějškem) včetně záměrného kopírování frazeologických a syntaktických struktur originálu, doprovázený bohatými vysvětlivkami hojně komentujícími jazykovou stránku i biblické realie. Přestože autoři proklamují své úsilí o „dobrou češtinu“,¹⁴ nebyla by myslím namístě příliš přísná kritika občasné jazykové úpornosti některých míst v překladovém textu – systémově snad můžeme autorům vytknout např. překládání některých participií doplňkových předmětných slovesným adjektivem: „uvidí Syna člověka přicházejícího“ (Mt 24,30); „uviděl roztrhávající se nebesa“ (Mk 1,10). Čtenář totiž u „studijní“ bible automaticky očekává spíše něco jako svého druhu podstročnick¹⁵, a je tedy ve skutečnosti příjemně překvapen, že se výsledný český text vskutku „dá číst“, a to ve většině objemu textu docela hladce.

Jeruzalémská bible

Poslední z třetice nových biblí, jednosvazková *Jeruzalémská bible*, vyšla společ-

nou péčí dominikánského nakladatelství Krystal a Karmelitánského nakladatelství a na pultech se objevila v předvánočních týdnech roku 2009.¹⁶ Jde o českou verzi původně francouzského bohatě komentovaného překladu bible,¹⁷ který je asi nejznámějším plodem prestižní biblistické akademické instituce (zaštitěné dominikánským řádem) *L'École biblique et archéologique française* sídlící v Jeruzalémě.¹⁸ Česká *Jeruzalémská bible* má za sebou letitou a zajímavou historii vzniku, dokonce o poznání delší než předchozí dva pojednáváné biblické překlady. Toto velké dílo totiž vznikalo téměř třicet let (zhruba od r. 1980) a postupně na něm v různé míře pracovalo zhruba dvacet osob (hlavně teologové, ale i filologové včetně bohemistů). Hlavními autory jsou historik František X. Halas a jeho manželka, (románská) filoložka a zkušená překladatelka Dagmar Halasová, „duchovním otcem“ projektu byl dominikán Dominik Jaroslav Duka (dnešní pražský arcibiskup). První desetiletí překladatelské práce se datuje ještě do dob pozdního komunismu, kdy naděje na možnost edice tiskem byly spíše mizivé. Od první poloviny devadesátých let se však začaly objevovat svazky „pracovního vydání“ a v letech 1994–2008 tak postupně vyšlo sedmnáct sešitů tvořících vposledku celek katolické bible (se Starým zákonem v širším, katolickém kánonu, tj. i s deuterokanonickými knihami).

Definitivní (revidovaná) verze *Jeruzalémské bible* pak byla vydána o rok později (2009) v jediném mohutném svazku. Významnou kvalitou české *Jeruzalémské bible* jsou dosti rozsáhlé komentářové části (úvody k jednotlivým knihám či skupinám knih a podrobné poznámky), které se neomezují jen na realie či stránku jazykovou a literární, ale předkládají i fundovanou katolicky orientovanou teologickou interpretaci. Tyto části byly (s nepatrnými nutnými úpravami) přímo přeloženy z francouzského originálu. Francouzská předloha stojí také za českým překladovým textem samého Pisma, ale tento překlad (francouzského) překladu byl pečlivě korigován srovnáváním s texty semitskými a řeckými (čeští překladatelé zvolili tuto metodu „nepřímého a srovnávacího překladu“¹⁹ s úmyslem snáze do české verze přenést specifika velmi samostatné textologické práce badatelů Jeruzalémské biblické školy).

Výsledný text jeví (v intencích východiskové verze francouzské) spíše inklinaci k doslovnosti, někdy i včetně nápodoby

formálních struktur starověkých předloh, neznamená to však rozhodně nějakou celkovou zkostnatělost či sterilitu. V leckterých pasážích naopak nalezneme neotřelá a svěží překladová řešení:

„Padesát let nemáš a Abraháma jsi viděl!“ (J 8,57)

„Tehdy se mu ta žena, jež dobře věděla, co se jí stalo, bázkivě a rozechvěle vrhla k nohám a řekla mu celou pravdu.“ (Mk 5,33)

Text *Jeruzalémská bible* chce dbát především na „požadavek přesnosti“ a „není překladem estetizujícím“.²⁰ Avšak právě občasným překvapivým užitím jednotlivého stylisticky silně příznakového prostředku (spíše knižního, někdy však naopak tíhnoucího k hovorovosti a občas i obou v těsné blízkosti) na jinak víceméně neutrálním, „civilním“ pozadí může vyvstat stěžejní únosné napětí, nežádoucí kontrastní účinek:

„Cha! Cha! Hle, ona brána národů je rozbita.“ (Ez 26,2)

„Zniči tohleto Místo a změni zvyklosti, které nám zůstavil Mojžíš.“ (Sk 6,14)

„Toho, co jsi se naučil a o čem jsi nabyli jistoty.“ (2Tm 3,14)

Opravdová větší výtka nicméně náleží překladatelům za jeden lapsus systémový. Odmítají totiž „nivelizaci slovesných časů ve vyprávěních evangelií, v nichž se v řeckém originálu často přechází od minulého času k přítomnému (*praesens historicum*) a naopak,²¹ a rozhodli se tedy v takových případech klást mechanicky přezens za přezens. To je velmi problematické už vzhledem k ne zcela shodné funkci (a frekvenci!) prezentu historického v řečtině a češtině:²²

„Potom nalévá vodu do mísy a začal umývat učedníkům nohy.“ (J 13,5)

„Když odtud odešel, ubírá se do své otčiny a jeho učedníci jdou za ním.“ (Mk 6,1)

„Povolává k sobě oněch Dvanáct a začal je posílat dva a dva.“ (Mk 6,7)

Typologické rozřazení

Pozoruhodné je, že zmíněné tři „jubilejní“ bible (ač vznikaly zcela samostatně a práce na nich samozřejmě nebyly nijak koordinovány) si vlast-

ně co do důrazů, metody překladu a preferovaných jazykových prostředků téměř vůbec nekonkurují. Na škálách zohledňujících hovorovost – knižnost a volnost – doslovnost totiž zaujímá *Bible 21* pozici o něco vlevo od Nového zákona Českého ekumenického překladu²³ (tj. zhruba jako svého času značně inovativní Nový zákon Ondřeje M. Petrů 1970²⁴), *Jeruzalémskou bibli* najdeme přibližně na stejné úrovni jako Starý zákon ČEP (tj. zároveň asi jako Nový zákon Škrabalův 1948) a místo *Českého studijního překladu* bude ještě mírně napravo vůči *Jeruzalémské*. Také z hlediska svých (zamýšlených a – jak již ukazuje praxe – i reálných) primárních adresátů si tři nové bible asi celkem rovnoměrně „rozdělily sféry působnosti“: po *Jeruzalémské bibli* sáhnou především římsští katolíci se zájmem o vysvětlující komentáře k biblickému textu, *Český studijní překlad* si pořizují křesťané, kteří nemají dostatečnou znalost původních jazyků, ale chtějí se i tak dostat co možná nejlíže k originálnímu textu a co nejvíce rozkrýt jeho struktury, a *Bible 21* poslouží v největší míře těm, kdo dosud byli poselstvím bible nedotčeni či dotčeni jen málo.

Poznámky

- 1 Sýkorův překlad považují za zahájení nové fáze v českém biblickém překládání: Sýkora se totiž (přes jistou snahu o udržení kontinuity) vědomě a výslovně vymezil vůči starší překladové tradici kralicko-svatováclavsko-svatojanské. Srov. Josef BARTOŇ, *Moderní český novozákonní překlad. Nové zákony dvacátého století před Českým ekumenickým překladem*, Praha: Česká biblická společnost, 2009, s. 40–64.
- 2 Svůj Nový zákon pak kompletoval vydáním apoštolů r. 1914.
- 3 Stojí za zmínku, že během století 1909–2009 se objevilo osm nových překladů celé bible a řada překladů celých Nových zákonů ve velkém množství edicí (leckdy navzájem dost odlišných). Dosud nejrozsáhlejší článek věnovaný souhrnně moderním překladům bible do češtiny má být publikován v brzké době v Listech filologických (Josef BARTOŇ, *Století moderního českého biblického*

překladu (1909–2009), *Listy filologické* 133, č. 1–2/2010, s. 9–33).

- 4 *Bible: překlad 21. století*, vedoucí projektu Alexandr FLEK, Praha: Biblion, 2009.
- 5 Především to bylo jednoznačně polemické a zjevně narychlo vzniklé *Stanovisko katolických biblistů k překladu „Bible. Překlad 21. století“* ([b. a.], 20. 2. 2010 na adrese <http://www.apha.cz/stanovisko-katolickych-biblistu-k-překladu-bible-překlad-21-stoleti/>) a vzápětí publikované z něj přímo vycházející *Stanovisko České biskupské konference* ([b. a.], 20. 2. 2010 na adrese <http://tisk.cirkev.cz/z-domova/stanovisko-ceske-biskupske-konference-k-překladu-bible-překlad-21-stoleti.html>). Některé body ve *stanoviscích* jsou věcně oprávněné (především výtky na adresu několika jednotlivých chybných či rozmlžujících překladatelských voleb nebo poukaz na to, že autoři *Bible 21* v předmluvě nezmínují jiné české překlady než Kralickou bibli a Český ekumenický překlad). Jiné kritické formulace jsou spíše emotivní a věcně diskutabilní (např. podtitulu *Překlad 21. století* se sarkastickým tónem vytýká, že je „nabubřelou reklamní upoutávkou“ a jeho oprávněnost se prý projeví „až na konci století, ne na jeho začátku“ – přitom je zjevné, že překladatelé svůj podtitul zvolili jako normální zkratkovou signalizaci „vhodnosti pro dnešního čtenáře“ a také nejspíš jako aluzi na někdejší anglojazyčný *The Twentieth Century New Testament* z r. 1901; *stanoviska* v celém odstavci emfaticky a ze široka kritizují skutečnost, že v *Bibli 21* „chybí sedm starozákonních knih a některé další jsou tu předkládány v kratší verzi, než jak je známe v tzv. širším kánonu“ – mám za to, že bylo spíše na místě konstatovat, že *Bible 21* je překlad zveřejnělý z protestantského prostředí, a využití vzácného zájmu sdělovacích prostředků k stručnému a věcnému poučení české veřejnosti o rozdílných kánonech Starého zákona) a najdou se zde dokonce i výtky úplné liché (např. kritika toho, že *Bible 21* nezohledňuje, že „česká křesťanská tradice ... vyhradila jméno Ježíšovy matky formu ‚Maria‘, a ne ‚Marie‘, aby se tak podtrhlo její výjimečné postavení v dějinách spásy“ – stěžejní argumentace je tu založena na zcela externím kritériu a navíc formu „Marie“ měl už Žilkův Nový zákon v r. 1933).
- 6 Alexandr Flek se stal známým především díky svému velmi aktivnímu vedoucímu angažmá v (poněkud kontroverzním) sboru Slovo života na počátku 90. let.
- 7 V této souvislosti stojí za zmínku, že nedávno (2008) vydala Česká biblická společnost synoptickou edici textů Českého ekumenického překladu a Kralické bible, a to právě včetně „apokryfů“ (tj. deuterokanonických a několika pseudepigraphů) starozákonních spisů.
- 8 Viz předmluva Nového zákona NBK z r. 1998.
- 9 To byla také příčina občasných výtek z různých stran vůči tvůrcům *NBK* – jako by si neprávem vypůjčili „osvědčenou značku“ Kralické bible pro text, který není její opravdovou revizí.
- 10 První vydání Nového zákona *NBK* (1998) se ještě výslovně odvolává na *Textus receptus*.
- 11 V moderní době rytmičtější využil především Václav Renč ve svém přebásnění žalmů z počátku sedmdesátých let, které je dodnes využíváno především dominikány v pravidelně breviářové modlitbě.
- 12 Pavel Jartym se brzy po vydání *Nové smlouvy* stal římským katolíkem (1996) a po delší době se zapojil do skupiny pracující na revizi a doplnění chybějících částí stávajícího katolického liturgického překladu. Prvním plodem je *Pentateuch (Pět knih Mojžíšových). Český katolický překlad*, překlad Václava Bognera zrevidovali, doplnili a výkladovými poznámkami opatřili Jaroslav Brož, Josef Hřebík, Petr Chalupa, Pavel Jartym, Mlada Mikulicová a Ladislav Tichý, Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství 2006).
- 13 Ze *Staré smlouvy* vyšly samostatné svazky *Příšloví* (2002), *Daniel* (2003), *Jeremjáš* (2004) a *Jozue/Soudců/Rút* (2006).
- 14 Srov. předmluvu k bibli od Antonína Zeliny (s. 8): „Chceme zachovat dobrou češtinu. Tam, kde by snaha o konkordantnost nebo věrnost překladu

Biblia Germanica (1483). Převzato z: Pentateuch. Český katolický překlad, 2006.

- měla znamenat prohřešek proti českému jazyku, raději věc řešíme pomocí poznámky.“
- 15 *Podstročník* je velmi doslovný, „podřádkový“ překlad, výsledek první, tj. analytické fáze překladatelovy práce. O podstročníky (vypracované profesionálními lingvisty) se často musejí opírat např. básníci, kteří „přebásňují“ texty z časově či kulturně odlehklých literatur.
  - 16 *Jeruzalémská bible. Písmo svaté vydané Jeruzalémskou biblickou školou*, Kostelní Vydří – Praha: Karmelitánské nakladatelství – Krystal OP, 2009.
  - 17 *La Sainte Bible traduite en français sous la direction de L'École biblique de Jérusalem* vycházela po částech v letech 1948–1954 (celkem 43 svazků), jednosvazková edice (s adekvátně redukovanou komentářovou částí) byla publikována r. 1956. Další revize nazvaná již *La Bible de Jérusalem* vyšla r. 1973, dosud poslední (mírně) přepracovaná verze je z r. 1998. Své vlastní „mutace“ *Jeruzalémské bible* vytvořila již celá řada jazyků, např. anglická verze vyšla už r. 1966. Česká *Jeruzalémská bible* vychází z jednosvazkového francouzského vydání z r. 1973.
  - 18 *L'École biblique et archéologique française* vznikla r. 1890 a má dnes na svém kontě dlouhou řadu kvalitních publikací především z biblické exegeze, archeologie a filologie starých jazyků. Dějiny a činnost této biblické školy (včetně poměrně čilých kontaktů českých biblistů s jejími akademiky) jsou hlavním tématem celého jednoho čísla časopisu *Salve (Salve. Revue pro teologii a duchovní život)*, 19, 2009, č. 3, 193s.).
  - 19 Okolnosti vzniku a překladatelskou metodu v doslovu české *Jeruzalémské bible* podrobně prezentuje František X. HALAS, *Smysl české verze Jeruzalémské bible*, in: *Jeruzalémská bible*, s. 2215–2229.
  - 20 Tamtéž, s. 2225.
  - 21 Tamtéž, s. 2227.
  - 22 „...historický přezens je účinný prostředek povahy značně afektivní – a právě tím je v rukách slohově neobratných nebezpečný. Hlavně působí rušivě ustavičné přeskakování z préterita do přítomnosti, není-li dostatečně motivováno“ (František KOPEČNÝ, *Slovesný vid v češtině*, Praha: Nakladatelství ČSAV, s. 28–29). Obecně k užití přítomnosti historického v českém textu viz François ESVAN, *Historický přezens v současné češtině: možnosti a meze jeho jazykových a komunikativních funkcí*, in: *Možnosti a meze české gramatiky*, (ed.) František Štícha, Praha: Academia, 2006, s. 226–248.
  - 23 Petr Pokorný staví Český ekumenický překlad „podle jeho jazykové roviny“ (na ose od překladů do jazyka hovorovějšího po konzervativní překlady reformační) „málo doleva od středu současného spektra“ s vysvětlením, že „Starý zákon je přeložen s větším důrazem na ekvivalenci až konkordantnost“ – naopak tvůrci Nového zákona „překládali s důrazem na komunikativní funkci jazyka s vědomím, že nositelem významu, jehož ekvivalence musí být respektována, je především věta.“ (Viz Petr POKORNÝ, *Český ekumenický překlad Pisma*, in: *Česká bible v dějinách evropské kultury*, (ed.) Helena Pavlincová a Dalibor Papoušek, Brno 1994: Masarykova univerzita, s. 12–13.)
  - 24 „Videňská“ verze Nového zákona Ondřeje M. Petrů (1970 a řada reprintů) je viditelně inovativnější než dvě verze „římské“ (1969 a 1976).

Three Czech „Jubilee“ Bibles

The present article focuses on three recent Czech translations of the whole Bible that appeared in 2009 (the year of the 30th anniversary of Czech Ecumenical Translation and the 100th anniversary of Jan Ladislav Sýkora's Czech translation of Four Gospels): *The Twenty-First Century Translation (Bible: překlad 21. století)*, *Czech Study Translation (Český studijní překlad)* and *Jerusalem Bible (Jeruzalémská bible)*. It presents the circumstances of their genesis as well as the main typological characteristics, including some typical stylistic features.

PhDr. Josef Bartoň, Th.D. (*1966) vystudoval latinu, řečtinu, bohemistiku a teologii. Působí na Katedře biblických věd Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy a v Centru biblických studií při Filozofickém ústavu AV ČR v Praze. V posledních letech se badatelsky zabývá především českým náboženským jazykem a dějinami českého biblického překladu.